Magiczny Kraków

Важливі поняття

2026-11-23

Ознайомтеся з переліком термінів і положень, важливих для запобігання домашньому насильству.

Ст. 3.1 Закону від 29 липня 2005 року "Про запобігання насильству в сім'ї":

Особі, яка зазнає домашнього насильства, надається безоплатна допомога, зокрема у вигляді:

- медичного, психологічного, юридичного, соціального, професійного та сімейного консультування;
- кризового втручання та підтримки;
- захисту від подальшої шкоди шляхом заборони особі, що вчиняє домашнє насильство, користуватися спільним житлом з жертвою домашнього насильства, а також заборони контакту та наближення до жертви домашнього насильства;
- надання особі, яка зазнає домашнього насильства, безпечного притулку у спеціалізованому центрі підтримки осіб, які зазнають домашнього насильства;
- медичного обстеження з метою встановлення причин та характеру тілесних ушкоджень, пов'язаних з домашнім насильством, та видачі відповідної медичної довідки;
- надання допомоги в отриманні житла особі, яка зазнає домашнього насильства і не має законного права на житло, яке вона займає спільно з особою, що вчинила домашнє насильство, а також сприяння в отриманні житла.

Ознайомтеся з переліком термінів, під якими розуміються конкретні дії, спрямовані на протидію домашньому насильству.

- Сім'я
- Насильство
- Найближча людина
- Індивідуальний план допомоги людям, які зазнають домашнього насильства
- План безпеки для людей, які зазнають домашнього насильства
- Жертва домашнього насильства
- Особа, яка вчинила домашнє насильство
- Заборона на наближення
- Припис про звільнення приміщення
- Втручання
- Кризове втручання
- Повідомлення про підозру в домашньому насильстві
- Докази

Magiczny Kraków

- Медична довідка
- Судово-медична експертиза
- Блакитна картка
- Міждисциплінарна команда проти домашнього насильства
- Групи діагностики та підтримки
- Корекційно-виховна програма

Сім'я

це - згідно з визначенням, наведеним у "Законі про соціальну допомогу" - споріднені або неспоріднені особи, які перебувають у фактичних стосунках, разом проживають і ведуть спільне господарство.

Насильство

це одноразова або неодноразова умисна дія чи бездіяльність з використанням фізичної, психологічної або економічної переваги, яка порушує права або особисті інтереси іншої особи. Особа, яка вчиняє насильство, наражає своїх близьких на ризик втрати життя або здоров'я. Порушує їхню гідність, тілесну недоторканність, свободу, в тому числі статеву свободу, завдаючи шкоди їхньому фізичному чи психічному здоров'ю, а також спричиняє страждання та моральну шкоду. Обмежує або позбавляє доступу до фінансових ресурсів, можливості працювати або стати фінансово незалежним. Порушує приватність або викликає почуття загрози, приниження чи страждання, в тому числі за допомогою електронних засобів комунікації. Йдеться про різні види насильства: фізичне, психологічне, економічне чи сексуальне. Ним є також навмисне нехтування.

Найближчі особи

відповідно до закону, найближчими особами є: чоловік, дружина, батько, мати, бабуся, дідусь, дитина, онук чи онуки, рідні брати і сестри, тесть і теща, зять, зовиця, свояк, своячка, особа, що усиновлює та її чоловік/дружина, а також партнер/ка по спільному проживанню.

Індивідуальний план підтримки жертв домашнього насильства

це комплекс дій, які фахівці групи діагностики та підтримки планують і здійснюють разом з особою, яка зазнає домашнього насильства, з метою покращення її становища. План пропонує заходи з надання допомоги, повинен бути адаптований до конкретної ситуації, простий, здійсненний, модифікований за необхідності. Основна мета плану - зупинити насильство та підтримати постраждалу особу.

План безпеки для жертв домашнього насильства

це підготовлений і розроблений спосіб реагування на загрозу нового акту насильства. Завдяки йому особи, які зазнають насильства, знають, як реагувати у випадку безпосередньої загрози, щоб захистити свою безпеку.

Жертва домашнього насильства

це особа, яка страждає від умисних дій або бездіяльності з боку члена сім'ї або особи, з якою в минулому існували тривалі емоційні або фізичні стосунки, незалежно від спільного проживання. Вона ризикує втратити життя або завдати шкоди своєму здоров'ю, як фізичному, так і психічному.

Особа, яка вчинила домашнє насильство

це особа, яка застосовує різні форми фізичного, психологічного, економічного, сексуального насильства, у тому числі за допомогою засобів електронних комунікацій, щодо члена сім'ї або особи, з якою в минулому існували тривалі емоційні або фізичні стосунки, незалежно від спільного проживання, створює загрозу її життю або здоров'ю своїми діями або бездіяльністю.

Заборона на наближення

це заборона кривднику перебувати в певному середовищі чи місцях, де зазвичай перебуває жертва насильства, а також заборона контактувати чи навіть наближатися до цієї особи. Заборонний припис щодо особи, яка вчинила насильство, видається поліцією строком на 14 днів, який, на прохання жертви насильства, може бути продовжений судом.

Наказ про звільнення приміщення

це наказ, що зобов'язує особу, яка вчинила насильство, негайно залишити місце проживання, яке особа, яка вчинила насильство, спільно займає з жертвою насильства. Метою видачі наказу є ізоляція особи, яка вчинила насильство, від жертви насильства, щоб забезпечити безпеку постраждалої особи. Такий наказ може бути виданий поліцією строком на 14 днів, який, на прохання жертви насильства, може бути продовжений судом.

Втручання

це багатоетапна робота представників різних установ, спрямована на забезпечення безпеки та надання допомоги особам, які зазнають домашнього насильства або стають його свідками (дітям). Втручання - це також дії проти особи, яка застосовує насильство. Вони покликані вплинути на зміну поведінки цієї людини, щоб вона більше не загрожувала близьким.

Кризове втручання

це дії фахівців, спрямовані на надання негайної психологічної, юридичної, соціальної допомоги та безпечного притулку людині, яка перебуває у кризовій ситуації, спричиненій, зокрема, пережитим домашнім насильством. Суть кризового втручання полягає в його доступності, ефективності та забезпеченні умов для відновлення психічної рівноваги та відчуття впевненості у тих, хто зазнав насильства.

Повідомлення про підозру у вчиненні злочину

це усне або письмове повідомлення про підозру у вчиненні злочину, яке жертва або свідок домашнього насильства подає до відділку поліції або прокуратури. Отримавши заяву, поліція може розпочати досудове розслідування, щоб підтвердити, чи було скоєно злочин. Крім того, коли жертва домашнього насильства повідомляє про підозру у вчиненні злочину, розпочинається процедура "Блакитної картки", якщо вона не була запущена раніше, або оформлюється нова "Блакитна картка", якщо стався новий інцидент домашнього насильства.

Докази

це заходи, які слугують для встановлення того, чи є підозра у вчиненні злочину обґрунтованою та свідчать про наявність домашнього насильства. Якщо особа, яка повідомляє про підозру у вчиненні злочину, має докази, що стосуються злочину домашнього насильства, вона повинна зібрати їх і вказати на них під час повідомлення або під час проведення розслідування. Це можуть бути: ідентифікація свідків (за іменами та адресами), показання свідків, медична документація (медична довідка, висновок судово-медичної експертизи), документи, що мають відношення до справи, записи або фотографії, зроблені на телефон або інші звуко- та/або відеозаписувальні пристрої, текстові повідомлення, електронні листи, листи, що містять погрози, шантаж або лайку.

Медична довідка

це безкоштовний документ, який зобов'язаний видати кожен лікар - чи то в рамках Національної служби здоров'я, чи то під час приватного візиту. Цей документ є результатом обстеження, проведеного з особливою увагою до типу виявлених травм, а також можливих причин і часу їх виникнення. Це важливий доказ при подачі заяви в поліцію, а також документ, який може допомогти при проведенні призначеної поліцією судово-медичної експертизи.

Судово-медична експертиза

це вид медичного обстеження, спрямований на встановлення виду та ступеня тілесних ушкоджень. Результати судово-медичної експертизи, описані у відповідному документі, будуть долучені до провадження як докази у справі. Цей документ містить опис тілесних ушкоджень, отриманих обстежуваною особою, механізм їх виникнення та кваліфікацію виявленої шкоди

здоров'ю. Судово-медичну експертизу, яка матиме доказовий характер, може провести лише лікар, який входить до переліку судово-медичних експертів, що ведеться кожним районним судом. Експертиза є безкоштовною тільки тоді, якщо вона призначається поліцією, прокуратурою або судом при повідомленні про підозру у вчиненні злочину із застосуванням насильства. Без такого направлення за судово-медичну експертизу доведеться платити.

Процедура "Блакитної картки"

це процедура, яка ініціюється за наявності обґрунтованої підозри, що відбувається домашнє насильство. Якщо представник однієї з уповноважених установ (наприклад, лікар, дільничний поліціянт, педагог, вихователь, соціальний працівник, представник Комісії з вирішення алкогольних проблем, представник неурядової організації) заповнює бланк "Блакитної картки", то розпочинаються міждисциплінарні дії, спрямовані на допомогу тим, хто зазнає домашнього насильства, і водночас на вплив на осіб, які вчиняють насильство. Фахівці, які надають допомогу, працюють у складі групи діагностики та підтримки. Її члени разом з особою, яка зазнає домашнього насильства, спільно розробляють, серед іншого, план допомоги, а потім втілюють його в життя, здійснюючи моніторинг ситуації, в якій опинилася особа. Вони прагнуть забезпечити підтримку та безпеку тим, хто перебуває в зоні ризику.

Міждисциплінарна команда з протидії домашньому насильству

це команда з муніципальним охопленням, до складу якої входять представники, зокрема, організацій соціального захисту, Муніципальної комісії з вирішення проблем алкоголізму, поліції, освіти, охорони здоров'я та неурядових організацій. До її завдань входить запобігання домашньому насильству, зокрема через координацію дій в рамках процедури "Блакитної картки".

Групи діагностики та підтримки

це група фахівців, призначених головою міждисциплінарної команди фахівців, завданням яких є діагностика ситуації осіб, яких стосується заява або процедура "Блакитної картки", визначення того, чи відбувається насильство, а також надання допомоги та підтримки, адекватної виявленим труднощам. Головною метою завжди є припинення насильства. Група діагностики та підтримки складається з людей, які мають безпосередній контакт з особою, яка зазнає домашнього насильства, та особою, яка вчиняє домашнє насильство. В обов'язковому порядку це завжди соціальний працівник і дільничний поліціянт, який також може запросити куратора, психолога, шкільного педагога, класного керівника, патронажну медсестру, представника Муніципальної комісії з вирішення проблем алкоголізму, лікаря - залежно від ситуації.

Magiczny Kraków

Корекційно-виховна програма

Програма реалізується у формі групових зустрічей. Під час зустрічей спеціалісти роз’яснюють учасникам, що таке домашнє насильство, які його наслідки та як змінити свою поведінку та ставлення, щоб не завдавати шкоди своїм близьким. Фахівці також навчають відповідальності за свої вчинки та поведінку.